

HÖGSTA FÖRVALTNINGSDOMSTOLENS DOM

Mål nr
6098-12

meddelad i Stockholm den 20 juni 2013

KLAGANDE

Västrafik AB, 556558-5873

Ombud: Advokat Henrik Seeliger
Advokatfirman Lindahl KB
Box 11911
404 39 Göteborg

MOTPART

Samres AB, 556433-7417

Ombud: Advokat Kristian Pedersen, advokat Erik Woodcock,
jur. kand. Erik Olsson och chefsjurist Pär Cronhult
Advokatfirman Delphi
Box 1432
111 84 Stockholm

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Kammarrätten i Göteborgs beslut den 24 oktober 2012 i mål nr 7631-12, se bilaga
(här borttagen)

SAKEN

Forum i mål om offentlig upphandling

HÖGSTA FÖRVALTNINGSDOMSTOLENS AVGÖRANDE

Högsta förvaltningsdomstolen upphäver kammarrättens beslut och visar målet åter
till kammarrätten för fortsatt handläggning.

Dok.Id 132832

Postadress
Box 2293
103 17 Stockholm

Besöksadress
Birger Jarls torg 13

Telefon
08-561 676 00

E-post:
hogstaforvaltningsdomstolen@dom.se

Telefax
08-561 678 20

Expeditionstid
måndag – fredag
08:00-16:30

BAKGRUND

Västtrafik AB genomför en upphandling av bl.a. kundservice. Samres AB ansökte om överprövning enligt lagen (2007:1091) om offentlig upphandling, LOU, och yrkade rättelse på visst angivet sätt. Förvaltningsrätten i Göteborg avslog ansökningen. Samres överklagade till Kammarrätten i Göteborg. I det nu överklagade avgörandet undanröjde kammarrätten förvaltningsrättens dom och överlämnade handlingarna i målet till Förvaltningsrätten i Jönköping. Kammarrätten anförde att det av 16 kap. 5 § LOU framgår att en ansökan om överprövning ska göras hos den förvaltningsrätt i vars domkrets den upphandlande myndigheten har sin hemvist och att Västtrafik har sin hemvist i Skövde kommun. Av 5 § förordningen (1977:937) om allmänna förvaltningsdomstolars behörighet m.m. följer därmed att det är Förvaltningsrätten i Jönköping som ska pröva Samres ansökan om överprövning.

YRKANDEN M.M.

Västtrafik yrkar att Högsta förvaltningsdomstolen upphäver kammarrättens beslut och visar målet åter till kammarrätten för fortsatt handläggning. Västtrafik anför bl.a. följande. Kammarrätten har varit förhindrad att pröva forumfrågan och överlämna målet till en annan förvaltningsrätt. Kammarrättens beslut strider mot förvaltningsprocesslagen (1971:291), FPL, och 10 kap. 19 § rättegångsbalken som bör vara analogt tillämplig i målet. Samres har inte yrkat att kammarrätten ska upphäva Förvaltningsrätten i Göteborgs dom och överlämna målet till Förvaltningsrätten i Jönköping. Samres har inte ens gjort gällande att Förvaltningsrätten i Göteborg skulle ha varit fel forum. Samres har tvärtom valt att väcka talan vid Förvaltningsrätten i Göteborg. Kammarrätten i Göteborg har behörighet att pröva överklaganden från Förvaltningsrätten i Göteborg. Det är inte möjligt för en kammarrätt att med stöd av 7 § FPL överlämna mål till en förvaltningsrätt. Det är oklart om kammarrätten först kontrollerat att den som inlett målet inte haft något att invända mot överlämnandet. Inte heller officialprincipen ger stöd för ett överlämnande. Kammarrätten synes över huvud

taget inte ha beaktat om det funnits skäl mot ett överlämnande, t.ex. att målets avgörande drar ut på tiden. Det kan inte vara lagstiftarens avsikt att Samres, som väckte talan vid fel domstol, ska få en ny möjlighet att få framgång i underrätten.

Samres bestrider bifall till överklagandet och anför bl.a. följande. Bolagets misstag att ge in ansökningen om överprövning till Förvaltningsrätten i Göteborg var ursäktligt. Det följer av 7 § FPL att en förvaltningsrätts prövning av sin behörighet inte förutsätter yrkande av part utan att den ska pröva sin behörighet ex officio. Rättegångsbalken är inte analogt tillämplig i målet. Det sätt på vilket kammarrätten handlagt målet överensstämmer med vad som tidigare godtagits av Högsta förvaltningsdomstolen.

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET

Av 14 § första stycket lagen (1971:289) om allmänna förvaltningsdomstolar framgår att om det i lag eller annan författning föreskrivs att talan ska väckas vid eller beslut överklagas till allmän förvaltningsdomstol, ska det göras vid en förvaltningsrätt. Ett beslut ska enligt andra stycket överklagas till den förvaltningsrätt inom vars domkrets ärendet först prövats, om det inte för ett visst slag av mål föreskrivs annat i lag eller förordning. Enligt 16 kap. 5 § LOU ska en ansökan om överprövning göras hos den förvaltningsrätt i vars domkrets den upphandlande myndigheten har sin hemvist.

Finner en förvaltningsrätt eller kammarrätt i samband med att ett mål inleds att den saknar behörighet att handlägga målet men att en annan motsvarande domstol skulle vara behörig, ska enligt 7 § FPL handlingarna i målet lämnas över till den domstolen, om den som inlett målet inte har något att invända mot detta och det inte heller finns något annat skäl mot att handlingarna överlämnas. Överlämnande kan ske mellan förvaltningsrätter och mellan kammarrätter. Regeln är tillämplig då förfarandet i allmän förvaltningsdomstol inleds, men inte vid överklagande från en förvaltningsdomstol till en annan (prop. 1997/98:101 s. 108 f.).

I RÅ 2003 not. 151 aktualiserades frågan om rätt forum för prövning av en ansökan om utdömmande av ett av Skattemyndigheten i Göteborg förelagt vite. Ansökningen bifölls av Länsrätten i Vänersborg varefter Kammarrätten i Göteborg inte meddelade prövningstillstånd. Högsta förvaltningsdomstolen konstaterade att skattemyndighetens sätesort var avgörande vid bedömningen av vilken länsrätt som var behörig och att frågan om utdömmande av vitet därför skulle ha prövats av Länsrätten i Göteborg. Högsta förvaltningsdomstolen upphävde kammarrättens beslut och Länsrätten i Vänersborgs dom och överlämnade handlingarna i målet till Länsrätten i Göteborg för vidare handläggning.

Högsta förvaltningsdomstolen gör följande bedömning.

Det saknas för förvaltningsprocessens del en uttrycklig föreskrift av den innebörd som framgår av bestämmelserna i 10 kap. 19 § och 19 kap. 10 § rättegångsbalken. Av dessa bestämmelser följer att om lägre rätt har tagit upp ett mål kan högre rätt inte på eget initiativ ta upp frågan om domstolens behörighet, utom i vissa fall som t.ex. då målet är av sådant slag att det ska prövas av särskild domstol. Bestämmelserna bygger på det principiella synsättet att flertalet regler om domstols behörighet inte är av sådan vikt att de bör leda till att processen i lägre instans görs om för det fall en i och för sig obehörig domstol kommit att döma i saken (jfr Per Olof Ekelöf, Rättegång II, 8 uppl. 1996, s. 41 f.).

Detta synsätt har fog för sig även inom förvaltningsprocessen. Det ligger också i linje med 7 § FPL att, när dom har fallit i en förvaltningsrätt, kammarrätten inte på eget initiativ ska pröva om saken hade bort tas upp av en annan förvaltningsrätt. Det förhåller sig annorlunda om mål avgjorts i strid med sådana behörighetsregler som pekar ut endast viss eller vissa domstolar.

Mål nr
6098-12

Högsta förvaltningsdomstolen finner mot denna bakgrund, med avvikelse från den rättstillämpning som kommer till uttryck i t.ex. RÅ 2003 not. 151, att kammarrättens beslut ska upphävas och målet visas åter till kammarrätten för fortsatt handläggning.

_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____

I avgörandet har deltagit justitieråden Mats Melin, Henrik Jermsten, Gustaf Sandström, Karin Almgren, Nils Dexe, Eskil Nord (skiljaktig motivering),

Mål nr
6098-12

Lennart Hamberg, Annika Brickman, Margit Knutsson, Kristina Ståhl, Olle Stenman, Anita Saldén Enérus, Erik Nymansson, Christer Silfverberg, Elisabeth Rynning och Thomas Bull.

Målet har föredragits av justitiesekreteraren Maria Andersson.

SKILJAKTIG MOTIVERING

Justitierådet Eskil Nord är skiljaktig beträffande motiveringen och anser att Högsta förvaltningsdomstolens bedömning borde ha utformats enligt det följande såvitt avser styckena ett och två.

Det framgår av ordalydelsen av 7 § FPL och av den redogörelse för bestämmelserna i paragrafen som nyss lämnats att paragrafen är tillämplig endast när ett mål inleds i domstol och att domstolen då kan överlämna målet till en annan motsvarande domstol. En förvaltningsrätt har alltså möjlighet att överlämna till annan förvaltningsrätt och kammarrätt att överlämna till annan kammarrätt. Däremot lämnas inte någon möjlighet för en kammarrätt att överlämna ett överklagat mål till den förvaltningsrätt som kammarrätten anser vara rätt forum.